





БОО-ЧЕПСЕКТЕРНИ ЭНДЕРЕ  
БУДУРЕРИН СОКСАДЫРЫНЫҢ  
ЭРГЕ-АЖЫКТАРЫНГА

гыштыг сорулдарына аяк-  
ларда дөөн ораалдыкышкы-  
ларга ууру. Рейтинги адми-  
нистрациялы олар акым-  
бе салымдарын болгаш улаа-  
сарындарды чөпсөөрөнгө  
быжыг-туруштук даян ты-  
рымче ону кыйгылар.

Бир эвес Вашингтон албай  
хуузу-беле ол кыйгырлар-  
га каттыгар болза, айтыр-  
гыштарын болгаштын ужу-  
рунда тү база берге болза-  
жык, чүгәлжыкышкылар  
дейишкени болсун. Совет та-  
ла болулар \*бүгү чүгүдери  
кылар.

Ниятизжектелериң европеиян чевуалыңа эелегетт сессияын артың маделде Брюссельдин Эмонта ордузунда болган. Изи рыноктуң ижигуруууна өзүртүү күчүрелер база чалактар башпарты соң аялышта киришкен.

Делетей амыдарының эине негелдегит айттыларың, Европаян экономикаң ниятизжектелгиңиң мурунуга тургустуу көзү турар эине берге база шурулактаң айттыларың тугуламыш көөрүбизде мындг көвирге укучурыжышыңарың «доли денелге» доктаамал эрттирип турар.

Барың Европаян туттары биле АКШ-тың аразында салдыкономика таялаз биле шынчын чөрүдәдлер өзүзү омонун маргылазыңын төмүгө турган. Нефть болгаш газ тывыжыга херөгөд делешкениңиңиң СССР-же чорударын хорутуу калбары турар дөөн Рейганың админстрациязыңын чоқта чагы шынчирти ЕЭН-ге узут таарышмас хорукту боддурган. Вашингтонун аң кызыш-кыр дөөн үгәдигиңиңиң Совет Эзаалез биле барың европеиян фирмаларың аразына ат салган кай-кызымыш узуг амыктан көкөлдөр боттадырыгың шалтыктап турар. Брюссель укучурыжышкыныга Франциян президентиңиң Ф. Матеран тугу тугуламыш, «иниңи рынокка» чамарыштыңиң АКШ-тың экономикаңг политиказың «агресси болгаш напиралдыт өзсөз дөң айткан» ГФР «ССР-биле салды дайымын күрөсей турар» дөң барың герман делетацияны толуктазгын медеттөөн. Америк ордушташыңың күш чок боддурарың чедин алыр кутурабиле делетей судуңиң кизилер уадрдышыңыңиң белекет туларыңын дугайы европа ниятизжектелериңиң комиссиязыңг дарзыңи ГФР чевуел хуралга клеткөз.

Ю. РОМАНОВ,  
Ю. ЛОПАТИН,  
СЭТА-лың көрү

**ИЗРАИЛЬ**  
ТРИПОЛИ. Апаа нини араб улаучу конгрессия оюн ала сесиласы болуу арткаа Оюн киришчилери — апаа ангы араб туртунан полд тиктиг, хой-ниги болгаа адиактар органиациялар нини телозокчилери израи халлавыкынын түнелилди .Таванла байдалды чугал жип коргон болган израи агрессияны ойтур шавым кыга таварыштырар, уду

ТРИФ.ЛИ. Адаа нийтлэж  
арав уучууч конгресстийн он  
аа сессияы болуу архаа  
он кирижичлэири — адг  
ниги араб турттарин по  
иктиг, хой-ниги болга  
ныктар организациалари  
ны төлөөлчлэри парав  
даадаахиини түгшилл  
Иванада байдалы чууаа  
жып көргөн болга парав  
агрессияы ойтуу таамаг  
хынга таарыштырар, уду

данышкынын пазест  
шичээлигинге, айлан-  
цепал-патриоттуг күштө  
болган Сирияга дуузал  
дээр араб журттарын х  
никтивлия санал-нал  
алыр базымнары тодар  
канлар.

Хуралды киржичиле  
бмыг туруштуг болг  
удураанышкынын паз  
нал фронтунуң журтта  
бугу араб курунелери Б

рутцуу бүтээгдэхүүнийн бүтэц  
шаварын чөдип алхрын  
кыйгягтай.

Нэрлэл аггрессия удуу  
демсежир энэ туралчларын  
чымр болгаш бөдөткээр, па  
лестий болгаш айван патри  
оттарга дуудалчтү фонду  
зунга акша-хөрөлгийн чым  
айгмыглар талаа-биле туу  
кай комитеттерни тургуза  
дугайчла шийтир хүлээ  
алдмгаш.

Президент шериг болгон  
тамааты-даа кижилерини  
рип турары министрлер  
быведии тургусканын ду  
гайын чарлаан. Аргентинаны  
Велесуэлага элчини чораа  
Хуан Агирре Лаварини даш  
тыкы черектер министринг  
томуйлаан.

Р. Бишопко кутупе баштың  
цылы албан-дужадына то  
мултайканың союда до  
раав-ла чурттуң политикта  
партияларының уауртучу  
ны-биле ужуражыканын кыл  
гал, 1976 чылдың мартта  
оголеш шериг кижилерин  
эрге-чагырга тудуш келгеш  
Арменияның политикта  
экономика, экономика  
дошпак кызы-буру айтыр  
ларынның талазы-биле саяс  
онал созушкуну кылган.

Оң чаанын кол соруга  
ым чурта байдалды чогузма  
лыг болдулары болша кон  
ституциян бузугар уауртучу  
ге катеп эглиниин болуру  
оң демдоглез. 1984 чылды  
мартта оң арас өзес үе илтиш  
до оң эрге-чагырганы буту  
иниитин соңгудаларын  
тиилеш кижиге дамчыды  
борин президент чутуалаа

Аргентинада амгы байдаади  
анализтевишаан, политикти  
хайгааракчылар, Р. Биньоне  
ниң ол албай-хүдээлде кир  
гени чуртгун таваржын ту  
рары политиктиг кризисиниң  
дооуулганы ол эвес болурун  
айтым турарлар.

**ЧУРУКТА:** барыын-германия болгаш НАТО шериг даа кержагуннери чурттар геми амгы үеияң ракетал

и бундесвер-  
атууну өснө-  
н чөпсөгдөн-  
н (Гайнвер-

долгөйнийг ухар чууа долгио-  
ргускен).

**СЭТА-ныг фотохронназм.**

ТАЙБЫҢҒА  
ОСКА ДА

кыжаныг ка  
ИЫНЗЫРА

К ПРОГР

АММА

«...министрлердин оралакчылыктын политиканын айтырыгдар талашы-биле дуудалакчызы Д. Стивенс «Колумбияны» совет-га салып үлдүрүшкүчүлүгүн соода чачуучу турган. «Бистер оо дугайын камап-даа утпас укуругу биз»-деп, өз чугаалаан.

«Бистер эрге-акыктарымызга чер чогуулуп дөстөмөрүнүн таарыны туурар аргалары акыгалаары дош шыгымы ачылдап азгөдөр биз»-деп, АКШ-тын Шерин-Агаар Күштеринин командасын чегирин кимос эргелетип башта- турар бригада генералы Б. Рендольф чугаалаан.

«Бистердин дуудалакчысы генерал-майор Дж. Уэч оон-даа тодотар кылдыр изерттеп, «Бистер космосту чүгө эртем сорулгадарыга шынчы- дээрини болгаш шынчөдөрини үч-чардамы доошкы, ону национал камгалаалын эрге- акыктарыга дайыны бау- биле акыгалаарыме шыгын турар биз»- деп, өз аронав- тикаын болгаш астронавты- канын америк институтунга болгаш укурарышкыга ачыл-биле чугаалаан.

Ыйчылда-да налчачыг мы- литаристтерин болгаш реак- цияларын плавирин Каттыккан Штаттарда детки- чек турарын шыгымы шүтүм- чүдөшөр. «Космос күрөштер аразыга тайбың өзү-биле чармыр чер болуң артар укуругу»- деп Г. Шмитт са- нан турар. Конгрессмен Г. Фаллоно аронавтика болгаш космос дөстөмөрүн шынчы- чык таалаы-биле национал эргелетип Пентагончу кош- талчымы кылдыр хуудалар- ырга удурданышынын изертеткен. «Тайбың айтыр- дарын шынчтеле көөрүн улам-на өзөөжекпи туурар НАСА-ны милитаризация чорук ханы дүвүрөөшөр болдурбай барым тидыпас»-

корабл «Колумбияны» дөр- жүк унутушкүчүлүк маргыл- даарыны болгаш шуугаанын- даа кылын туурар таар- ыгга эвес дээрини аян- гал «Фаллоно таймс» солуң би- леден. Пентагон өз корабда- чыкты шериг чексе-херек- седерин космоска шөмөрүн- ге ачылган турар. Чынык- та, «Колумбияга» бир-де дуга- рында даа бедикте ужуң чо- руур самолеттарыны кбмоста- тодарыды, демдөгүр тускай хайгыгытпа аппаратура, а ош- мышак «инишкыч-сууттик- терини» башкартырар авто- номдуг системаларын бир-де дугарында шөпөң көөр.

3-кү арын ● 1982 ч. ● июль 7

ССРЭ биле РСР-нин арасында Иймарал кады айкалыштыла болган бот-боттарына дуалажыла дугайныла 1948 чылда чарган керектин солдан болган нин чурттарынын буту адырлар талазы-был кайзынналдаа ажыкты кады айкалыштылаанын хөгжүдөөсине бийик үндөөлөр боту тупар чаа кергеат сагаланылдан бээр бөгүн 12 чыл боту тупар. Румыяныны ССРЭ-биле экономиктиги харылдааларынын бир талаанын дугайн Бухаресттен СЭТЭ-нин алгын корреспондентиниз чагалаан тупар.

Алгачкылыг Азиянылаа татаалдык Трүтүш хеминиң көк улаанынын тым алыр. Оң хемини Ойгул деп да бичилгелге-биле каттышкан бичилге Георг Георгий-Джон аттыг тырыккын көрүп чурат сивер. Оң дээрге Румияны социализмны тургузуу амындинден бөр баштайгы чыдардыла боттарының түрүн алыгн түртүтүү оң беш хуорайларының бирээзин чурат.

жылы чуве ирпийн оруула-  
наларга чуве нефтехимия ком-  
панийн тууду эгелешкенде  
наттирлар, ооруу бортуу  
командылар чоогунда каама  
байкактарын чауу  
лаамырлары бар болган.  
Оройайин чоогунда бедни  
тең даярдаа, тоочуручу  
чуларда дег кей нефтиния,  
син болган кайлийн дустар-  
чу куулаамырларын шыг-  
мырлары бар. Ол байлак  
миниянча нефтехимия  
естурувчу коа тыткы  
таддыр келжир уеде оройай-  
ин чууларын толарткан.  
Ады турганы Борзент суур-  
ун ады-биле алаан комбинат-  
тын туудуунга ол хуниере  
дугуу кириптир. Оруу-  
туу бургуулаа чыгындан бур-  
га аныктарын туудуучу  
бидарлы кези турган. Арга-  
амалгай даярларын иржи-  
жир, бурдуозерерин болташ  
омомосалдарын дааш-шымозо-

жында чараш хоорай, бор-  
зентиня нефтехимия комби-  
нактарын бугунда  
малаялааш чехтери, менгун  
нелчек хоодайлары, медюдо  
уау саалары бедни ушкун  
улар.

Ол айна, он ийи каят бажын  
суургалар беднел дегем бол-  
ган тырык Ойгуз-буулары  
тааварты Георгс Георгу-Дей  
хоорайга кирип келдииз.  
Ноорайын анык-тадыны  
бугу-ле чуудалдерден иден  
Байцалпырнын амыг чаа хо-  
кыриден, салтарын-болган  
нактарынын улуг беднел-  
иштарына каас-чараш  
ийи каят «Роту» аячылды  
бажылдан, ийи песон анык  
уау саалар туурун чуудулар-  
да ол бо шуушкан кижилер  
нын пиити байдалында ол  
иден. Хоорайин чурттаа  
чыларыны ортумак азынын  
26-дан ашпас.

Хоорай дүрген аэуп баа  
тазагайын турар деп, мууа

шарайн биедвиег (хоорой чар-гиргазмиг) биеке таймырбай-чов. 1954 чылда чурттакчы-чов савым беш муу чөлөөс тургал, ам оон 11 катаң бай. Чыл бүрүдө мында бөрөг 400 чаа чагайымтыкан квартира-ларны дукаап турар. Кул-тура ордуну, амгы уенин те-жевилең-биле туткан спор-т болмакчал, экилектең сууг-туур, кинозалдар чурттак-чыларга бараан болган. Хи-мия институтунун ийн фа-культеди ачылдап турар. Борсетимин нефтехимия комбинатында үн завод — нефть ачылдап кылдыр, химия болгаш синтетиктиг науку-заводтары кырып турар. Оза-рып шулутуун СССР-нин дорт техниктиг дуалаамчалыгын ачылдып турган. Ачылдып турган ийн дүлий тууга-дан турар, оларын 12 миллион чурттакчыгын хоорайын ха-чырып болтр хире күчүлүп чыгы-электри — төвү халды-рып турарын айтырга четтир. Чылым-электри төвү баса со-вет элекстроагрегаттар-биле дерээн. Комбинат амы-еде 14 муу чыгы ачылдап ту-рар. Ол республиканын баш-кылыг продукцияларын 10, эл-кы хузуун берип турар. Хоорайын чурттакчылары делегейин эң бедак стандарт-тарында дүгүчү турар про-дукцияны үндүрүп турар азы-роон кучуку заводунга чорчалаарын. Оон продуа-циязын азыон кезээн СССР-же болгаш еске-даа со-циализмни чурттайга үндүр-сөөртүп турар.

Кочурап кучуу баса савым-дар турар. Амгы уеде мында Совет Азиялинин техниктиг дуалаамчыг-биле сода заво-дун болгаш руумун кодаа ачыл-агылга деректик хорд-а

турмууга бұйырып жөн уауу  
турмууга түзүү турду. Орун  
өлүктөгү продукциянын чам  
ышынын ССР-ге жана база  
турмууга келүүсү менен  
Биримдиктин уауулааы со  
вет специалистер турмууга  
биротон ССР-нин турмууга  
гапын 60 чыныга аз  
ышыктыр аялалта килер  
алат.

Борестиктин химиктерин  
вет бүүдүрүлгөсү болган  
ортем-шынчиле албан чөлө  
ри-бле харылзааы быжык  
ыгы турар. 1972 чылда Георг  
Георгу-Джентин туртукта  
ларыннын инпидиатива-бил  
Новокуйбышевга совет  
нычыны түзү-бле дорт хар  
ылзаааларын тургускан деп  
аралаштырды. Биле ала  
араларды. Иян анык коорай  
ларын аякыл-инчилеринде  
ланын чүүдөр төй. Биле ала  
ларынны укжаржыкыпалар  
дуга бүүдүрүлө таалам-бил  
дуржулга солчулганы аяс,  
партияны тургуушунукуну  
културга болган калык кам  
галаз жөтүлдөндөсүн. турт  
чалычларга күш-ажымы  
боган дышпашылаын орг  
агыны турмууга ала  
агыны солчулгатар-диг  
Нефетиким комбинат  
тудушун үзөндө арга-дур  
жуугаын харам чока да  
чылды берип келген совет  
спецналисттерин Георг Ге  
оргу-Дженте сектил ханыш  
ныл-бле сактын турар. Бил  
чир турттарымысты болган  
улауштарымын аравизия  
Ырарчы харылзааларын мы  
ла болуп-бле турмууга  
болган совет киялдерин  
коммунизм тургуушунукун  
чишпикинеряте өөрчү тү  
рар.

В. КЛИМЕНКО,  
СЭТА нын порт

В. КЛИМЕНКО,  
СЭТА-ның корр.

ээлчегде Совет Эвдлели-биле  
кады ажылдажылга респуб  
ликаың чедишкивинге улу  
ндиглиг болган. Кайы-даа та  
лага ажыктыг садыг-эконо  
миктиг болгаш эртем-техник  
тиг харымзаалар, анаа дык  
улуг чери ээлеп келген бол  
гаш ээлээр-даа.

25 хуу көүдөдир арганы берген. ССРЭ-нің болгаш КУДР-нің аразына керээге ат салган үеден бээр чээрби чыл дургузунда бистиң турттары-мыстың аразына бараан саар-лаагызынч хемчээли беш ажык катал өскөн болгаш эркек чылын чартык миллиард

лаарыга идиг бээр дөш чүү  
күлдү удуртууга болдурган  
делегийнч бүгү-дө чугула ая  
тыргыларын дугайты бот-бо  
ду-биле сүмележир, Ыракк  
Чөөн чүккө болгаш бүгү д  
легейге тайбынын база аймы  
чок чорутку хандылар сору  
га-биле удустар аразында б

көрсөткүч туурму кайы-  
таланын хундула көөрү-  
болгаш бот-бодууну иши-  
кы хөкөрүнч толгаарыш-  
зынын принциптерине  
туштур найыралды болгаш  
ды ашылдыгынын баула-  
ла экономикалык болгаш  
дугадуу харышалаарын  
табыттан деп тутуладууну  
табыттан талаалар оо докуме-  
ментине меделгаш.

Көрө чарганынын соода-  
тын тылдар бистия тур-  
гунчыннын аразына найы-  
рады болгаш кады ашылды-  
лыганы хөкөрүнч база  
раккы Чөөн чыкк табын-  
ды болгаш атыл чок чорук-  
хандарынын хөрөөне  
ини чугула ролдууну бадит-  
лаа.

Оо уенин дугураузда КДР  
ооминазынын болгаш куал-  
даразынын хөкүдзегине,  
уениун амилдыралчы денне-  
ли беддирине көсүд деп-  
илгенин четта алган. Соля-  
агынын чуртап-биле, бирги

уус ашыл-аргышын оо  
ажик чугула объекттерин  
КСР-биле детектор-биле  
тутура биле чачаа болгаш  
агыны болгаш ашылды-  
агыны болгаш ашылды-  
дугураделерин тууду болгаш  
калбартын туур. Оларын  
аразына металлургиянын  
Ким Чак атыг заводу бар.  
чурта айл тойна каз бур-  
ууну бирөөн-ле оо экилд-  
тин туур, Пучканын одал-  
га-биле ажилдар, Ажыда э-  
уугу дээ станцияларын бир-  
өөн машина туудукуунууну  
алектротехниканын, химиянын  
болгаш үстүрүчү ёске-да  
адыраларын агмы уенин бур-  
дугураделер бар. Совет Зинс-  
ляин киржылгези-биле КДР-  
де туткан бугураделерин  
болгаш объекттерин ашыл-  
алга киргепти нейтиз-бол-  
чугу 76 чылларда бөин о-  
чыл дугураузда, хөмүр-дан-  
тымынын 30 хуу, электрөөн-  
ды болгаш прокат дугураура-  
40 хуу, кайны 30 хуу болгаш  
азоттуу чөмчүлдүгелдер

[illegible]

А. ЖЕБИН.  
(СЭТА).

АКИРА. ССРЭ-ниң тустанганының 60 чылыгын турсактааткан баштайгы национал теоретиктик конференция «Ленинниң идеялары чурттап болгаш тийип турар» деп темага Ганьиниң найысыланынга болган. Ону «Гана—ССРЭ» итипел депшигелгил өс-даа проффизил, акылар, студенттериниң организациялары-биле, Ганьиниң өспегеничикиниң дүжүрлериниң болгаш кижиз эрлериниң талазы-биле национал чөвүлгел-биле база ийбикчиги болгаш эп-сетилбикчиги болгаш эл-биле каттыштырылганын комитет-биле кады организастанан.

«Национал айтырыгын шиктирилээрзиниң ленинчи принциптери», «Совет куруениң политиказының ленинчи принциптери», «Тайбың дээр, чавырылдырышыкын болгаш чөспөгөл-нишкиниң дүжүр дээр Совет Зиелининиң демисе-ли» деп болгаш өске-даа илеткелдерни конференцияга чугаалашкан.

Нивае Нурума аттыг хуралдар залга ол конференцияга чурттап турган реңция болуп эрткин, «ССРЭ—чурт болгаш жилер» деп фоточуруу-гелгезин база совет нар делегациян организастанан. Марксизм-ленинизм классиктериниң гаал ажилдары, Л. Брежневтиң чогаалалулуг сонуургалды болган.

ССРЭ-ниң 60 чыл байырлар талазы-биле национал комитетти туукамыңга дугайын конференцияга чарлаан.

(СЗТА)

# «ДОЛУ ЧЕ ДИИШКИН»

[illegible]

«ШКИН»

даа тайбынның болгаш кады аймакдажылганың турушта-рымыдан түркүп турда, АКШН комсомусту дайын соруугага-рынга жактааларын орада-жып, эвлекчелеринге боду-нуу тура-тенину сыгаарын кызыдып турар.

Зуустар араңына найыра-че болгаш кады аймакдажы-лаагы утганышкын бистин утганышкыг кыгуанышкын болуп турарын кады уку-дуушкуну база матап били-кады деп, «Нян зан» түндө-лөндө бижээ.

Каттышкан экижактын укудуушкуну комсомусту шя-годон алырына туугуза са-ламышкынны кияргенин ба-рышын-герман «Штутгартер цайтунг» солун овозалан дем-делгээ. Кады укудуушкуну комсом делегенин шянодон алырына болгаш ол тала-адыга Совет Эвлекчи биле Фрэнклинн аразына туу-хуусаларын аразына туу-жылгага улуг үч чыда бо-ну берген деп, база бир өс-бө бармын герман «Фрэнкфур-тер рундаунг» солун бижээ,

артем шяночелдеринчү улуг программалды комсоматти-ларын күүүсөдөниенин дем-делгээ.

(СЗГА).

ЛИМА. (СЭТА). Аргентинада уауруу Великобританиянын америкалыктарына Латин Американын чурттарында калбак уауруунынышыкыны болдуруу туруу Ооң-беле калы ол агрессивуу динтип журунелеринин сирый каттыжар чоруунга баадиик болган деп, Аид болуунуудхди органы — Парламентрезиниян комиссиясынын дагагы Эдгар Монкайо ачаа тууаш чугаалмаа.

Ол журналистерге чүве

гаалааш, боттарының мурнуу  
да тургустунган берге айти  
рыгларны каттышкан кун  
бизе шиптирлээрине зати  
америк турттарың чүткүл  
онзалап демдеглээн.

# КОСА

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). АКШ-  
хой удаа ажиглаар "Коку-  
бия" деп космос корабль-  
дөрткү удаа салып үндүрүл-  
биле космосто дайын соруал-  
дарында ажыгларанын үлү-  
көмөздөйгөй программанын хө-  
рөк кырында боттандырыл-  
ып эгесин кирген. Америк с-  
дунаарынын дөмдөгөн турары  
биле алырга, устууушунуңу-  
хей кезин космостан разво-  
ка-хайгаарал кылдырыга бол-  
гаш дилөшсин кылдыры-  
чарыгдатылар анаарын айы-  
бан.

Пентагонунун улуг дужаа-  
дыг дүжүмөттери космос де-  
гемивден контролдан, басты-  
рып болур космос, а ошанша-  
естер кырылгын-даа дайы-  
нарып бетелтсөзгөдөр таарым-  
чалыг аргаларын аяктыгын  
нын турарына өөрүшүкү

